

Maa- ja metsätalousministeriö

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Oikeusministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinlääkintähuoltolakia, joka ei ole vielä voimassa.

Muutosehdotusten taustalla on Suomen ja komission välillä käyty yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen (SGEI) julkista tukea koskenut neuvotteluprosessi. Eläinlääkäripalvelujen kunnallinen järjestämisvastuu ehdotetaan muotoiltavaksi osin uudella tavalla alueellisten tarpeiden perusteella. Ehdotetussa laissa säädettäisiin järjestämisvastuun laajuuden määrittävistä kriteereistä, joilla turvattaisiin palvelujen riittävä ja kohtuuhintainen saatavuus joko julkisina tai yksityisinä palveluina kaikilla alueilla sekä kunnille säädettyjen eläinlääkintähuollon tehtävien asianmukainen hoito.

Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Muuttamiskelpoinen säädös

Lainkirjoittajan oppaan kohdan 15.3. mukaisesti hallituksen esityksessä voidaan lähtökohtaisesti ehdottaa muutettavaksi vain olemassa olevaa lakia. Laki on olemassa, kun se on vahvistettu, mutta sen ei ole tarvinnut tulla voimaan. Näin ollen oikeusministeriö ei pidä tältä kannalta ongelmallisena nyt ehdotettua eläinlääkintähuoltolain muuttamista.

Yhdenvertaisuus

Esityksessä olisi aiheellista arvioida sen suhdetta perustuslain 6 §:ssä turvattuun yhdenvertaisuuteen etenkin eri kuntien asukkaiden yhdenvertaisuuden kannalta. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussääntely edellyttää lähtökohtaisesti samanlaista kohtelua muun muassa asuinpaikkaan katsomatta (PeVL PeVL 24/2017 vp, s. 4, PeVL 59/2001 vp s. 2). Perustuslakivaliokunta on kunta- ja palvelurakennemuutostusta arvioidessaan pitänyt tärkeänä, että uudistusta toimeenpantaessa kiinnitetään vakavaa huomiota maan eri osissa olevien kuntien asukkaiden yhdenvertaiseen kohteluun (PeVL 37/2006 vp, s. 2–3).

Perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuuslausekkeella ei kuitenkaan edellytetä kaikkien ihmisten kaikissa suhteissa samanlaista kohtelua, elleivät asiaan vaikuttavat olosuhteet ole samanlaisia. Perustuslakivaliokunta onkin vakiintuneesti todennut, ettei yleisestä yhdenvertaisuusperiaatteesta johdu tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 7730
+358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
oikeusministerio.fi

(ks. esim. PeVL 11/2012 vp, s 2 ja siinä viitatu lausunnot). Keskeistä on, voidaanko kulloisetkin erottelut perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla (Ks. esim. PeVL 75/2014 vp, PeVL 67/2014 vp, PeVL 31/2014 vp, PeVL 46/2006 vp, s. 2).

Ehdotuksessa muutettaisiin palvelujen järjestämistä vastuun muotoilua siten, että velvollisuus järjestää seura- ja harrastuseläimiä varten muita palveluja kuin ensiavun luonteista kiireellistä eläinlääkärinapua määräytyisi alueellisten tarpeiden perusteella. Esityksen mukaan ehdotetut muutokset merkitsisivät, että järjestämistä vastuun laajuudessa olisi alueellisia eroja ja että laajuus määräytyisi kunnallisen päätöksenteon kautta alueellisen tarveharkinnan perusteella. Yhdenvertaisuuden toteutumista olisi syytä arvioida hallituksen esityksessä.

Elinkeinovapaus

Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi poikkeus kuntalaissa säädetystä palvelujen yhtiöittämisvelvollisuudesta, jotta kunta voisi täydentää lakisääteistä palveluvalikoimaansa muilla tarpeellisiksi katsomillaan palveluilla.

Oikeusministeriö huomauttaa tähän liittyen, että perustuslakivaliokunta on katsonut, ettei viranomaisille lähtökohtaisesti kuuluvien hallintotehtävien hoitaminen kuulu perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinovapauden piiriin. Perustuslain säännöstä elinkeinovapaudesta ei voida tulkita niin, että se esimerkiksi edellyttäisi avaamaan julkisten hallintotehtävien hoitamisen vapaalle kilpailulle (PeVL 27/2012 vp, s. 3, PeVL 21/2010 vp, s. 6 ja niissä viitatu lausunnot). Sen sijaan lakisääteisen järjestämistä vastuun ulkopuolisten palveluiden tarjoaminen kuuluu lähtökohtaisesti elinkeinovapauden piiriin.

Vaikutukset eläinten hyvinvointiin

Esityksessä ei ole arvioitu sen vaikutuksia eläinten hyvinvointiin. Lainvalmistelun vaikutustenarviointiohjeen (Valtioneuvoston julkaisu 2022:66) eläinten hyvinvointia koskevassa jaksossa 2.3.13 todetaan, että erityistä huomiota tulee kiinnittää ihmisen hoivasta riippuvaisiin eläinryhmiin, kuten nuoriin, iäkkäisiin, sairaisiin, synnyttäviin taikka rakennuksissa tai aidatuilla alueilla eläviin eläimiin. Tämä tulisi ottaa huomioon esityksen vaikutuksia koskevassa osiossa.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Johanna Suurpää

Erityisasiantuntija

Nanni Olsson

Liitteet

Jakelu

Maa- ja metsätalousministeriö

Tiedoksi

Kansliapäällikkö Pekka Timonen
Lainsäädäntöjohtaja Susanna Siitonen
Ministerin erityisavustaja Maaria Wallin

VN/33315/2023-OM-23

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: